

Kima Guitart inèdita

Por ASSUMPTA DANGLA

Fotografies: © KIMA GUITART

Veure pintar Kima Guitart, artista tèxtil i dissenyadora, és veure com dóna vida a sedes de la més alta qualitat, banyant-les de Mediterrani, de vivències de països exòtics, impregnades de filosofia oriental i de saber recollit en belles cal·ligrafies. El pinzell llisca, amb un gest desimbolt, com en un llenç. Els colors líquids d'anilina s'entremesclen amb destresa sobre una seda tensada per un bastidor on esbossa composicions harmòniques i amarades d'energia.

Kima ens ha obert les portes del seu taller, un espai on la llum natural, matisada però intensa, circula i dóna vida a unes sedes acolorides a mà, obres úniques o bé projectes que es traslladaran a la tècnica de serigrafia. Nascudes amb una llum vibrant que dóna entitat a la seva obra, en resulta una riquesa plàstica pròpia d'una obra d'art.

Formada a l'Escola d'Arts i Oficis de Barcelona, Kima amplia els seus coneixements a escoles de disseny de Florència, París i Nova York, de la mateixa manera que la seva inquietud, la seva voluntat d'exploració, la porta a fer viatges de recerca a Àfrica (Argèlia, Mali, Burkina Faso, Costa d'Ivori) i al Japó (Kyoto).

Kima Guitart.

Pionera a Espanya de la tècnica de pintura sobre seda, la seva obra és eclèctica i recorre diversos camps creatius, treballant tant les sedes murals, indumentària i complements com fent encàrrecs puntuals per institucions i empreses. Les seves creacions s'han mostrat tant a exposicions individuals com col·lectives a diverses galeries d'art d'Espanya, Europa, Estats Units i Japó. Fa també desfilades a Barcelona, Madrid, Berlín, Cambridge i San Francisco.

L'obra de Kima Guitart és fruit d'una intensa recerca, tant interior com exterior, d'on es desprèn un profund coneixement de la història de l'art, dels països que ha visitat, de les cultures que ha viscut, sense oblidar les seves arrels mediterrànies, tot això sumat a una motivació per actualitzar la tradició i a una clara implicació amb l'art d'avantguarda.

La nostra artista tèxtil i dissenyadora més internacional, compta amb una trajectòria consolidada de què resta encara una parcel·la poc coneguda, en bona part inèdita, que ha arribat al Museu de l'Estampació de Premià de Mar a través d'una donació feta l'any 2013, i que presentem en aquest escrit.

La descoberta del Mediterrani

De la seva estimació pel Mediterrani en sorgeix una obra brillant, càlida i alhora subtil. Ja el 1995, amb l'obertura de la ciutat comtal al front marítim, edita el fulard *Barcelona*. A l'entorn d'una gran esfera central blava, i amb àmplies bandes de colors blaus menys intensos que l'emmarquen, descriu una línia vertical damunt el cercle i formes serpentejants a banda i banda. Els traços negres, taques planes i formes sinuoses d'abstracció vegetal, recorren el mocador i uneixen la composició, atorgant-li el caràcter de creixement i integració pròpia d'una de les ciutats més cosmopolites.

Mocador *Barcelona*. Crepè de xinè de seda natural, estampació a la lionesa (2005).

L'any 1996 edita el mocador *Ciudadella*, un record de les nits fresques i humides dels estius a Menorca. Com en un llenç, la seda està recoberta de pinzellades d'un intens blau fosc, amb formes abstractes, de caràcter avantguardista i ressos mironians. Són formes serpentejants, evocació de les onades d'un mar en constant moviment. Kima retroba el Mediterrani, l'escolta: la lleugeresa del *georgette* de seda arriba com una onada, com una subtil brisa, amb una accentuada transparència.

Kima retorna a la temàtica de Barcelona amb el fulard *Barcino*, de 2004. En un treball de recerca, s'inspira en els mocadors commemoratius dels segles XVIII i XIX per representar la ciutat en clau contemporània. L'obra d'Antoni Gaudí hi pren un especial protagonisme i rellevància, i escull els edificis de La Pedrera, la Sagrada Família i el Park Güell com a símbols inequívocs de la ciutat. Inscrits en quadres, aquests monuments modernistes conviuen amb el mercat del Born, espai d'intercanvi, la columna de Cristòfol Colom, símbol també de l'obertura de la ciutat per via marítima, i les dues torres de la nova ciutat olímpica, una porta oberta al Mediterrani. Kima escapa de la rotunditat dels monuments més oficials i fa una aposta per la modernitat heretada del tombant del segle XIX al XX. I com en un tauler d'escacs, alterna els paisatges urbans amb quadres d'una bella cal·ligrafia que repeteix el nom de la ciutat, en una composició dinàmica.

La paraula li serveix també com element compositiu per la corbata *Catalunya*. Pel disseny de la corbata, cerca en antics documents el mot *Catalunya* i n'extreu la cal·ligrafia original, que reitera en tota la composició. Per superposició, en resulta un entramat de traços enèrgics, de composició rítmica, amb què respon a les exigències de la moda actual i crea un complement que renova el clàssic vestit masculí.

Xal *Ciudadella*. Crepè de Georgette de seda natural, estampació a la lionesa (1996).

Fulard *Barcino* (2004).

Ventalls del Fòrum de les Cultures, col·lecció *Continents*. Cotó estampat a la lionesa i fusta de plataner (2004).

El viatge i el cosmos

La recerca de Kima no és tan sols en l'àmbit d'arxius. Dels seus múltiples viatges pren notes i ens transmet paisatges, atmosferes, colorits. Fins i tot olors. El *mocador Delhi*, de setze requadres que recorden els calaixos del mercat de les espècies del vell Delhi, transmet amb un cromatisme càlid la varietat, els matisos dels condiments i n'evoca les olors.

Viatgera incansable, sap transmetre els coneixements dels seus viatges en la col·lecció de ventalls dissenyats per al Fòrum de les Cultures de Barcelona de 2004. Escull treballar amb simbologia primitiva però amb colors més personals; en el ventall d'Europa serigrafia l'anyell de set ulls i la creu del romànic català, per a Àsia destaca els ulls de Buda, i per a Llatinoamèrica es fixa també en

Mocador *Constel·lacions*. Crepè de xiné de seda natural, estampació a la lionesa (2007).

una mirada intensa, la d'uns llangardaixos trobats en un teixit de Perú. Per al continent africà, Oceania i Amèrica del Nord ha triat la símbols propis de l'ètnia Senufo de Costa d'Ivori, dibuixos de l'art aborígen australià i pictografies dels indis de Dakota, l'origen de cadascuna de les seves cultures. En aquesta ocasió, utilitza cotó serigrafat i barnilles de fusta de plataner. (imatge ventalls).

La recerca en nous àmbits no s'atura, i Kima s'endinsa en el coneixement de la física quàntica, per la que sent afinitat. L'obra *Constel·lacions* mostra un gran astre en revolució emmarcat per formes magmàtiques en òrbita entorn el cos celeste. Són un espiell a través del qual es percep la profunditat de l'espai. L'obra l'acompanya l'embolcall d'un sobre i paper vegetal explicatiu. En tot el procés de creació, des de la tria rigorosa dels materials, fins els acurats processos d'estampació i l'emalatge, cada detall de les seves creacions és cuidat i tractat amb respecte i exquisidesa, convertides en obra d'art i article de luxe sense estridències.

Superar un nou repte

Kima encara un nou repte: els encàrrecs per obsequis d'empresa. En aquest àmbit, on la llibertat de la creadora es veu condicionada per la necessitat de respondre a uns valors de marca, a una imatge corporativa ja establerta, l'artista s'adapta a les exigències del client sense abandonar la bellesa del seu art. El repte no és senzill, cal respondre a una imatge de marca sense desvirtuar l'estil propi, donant valor a la peça i defugint la fredor o despersonalització.

Són dissenys i produccions en exclusiva per empreses i entitats públiques com Televisió de Catalunya (TV3), Autoritat Portuària de Barcelona, Generalitat de Catalunya, Futbol Club Barcelona, Gas Natural, Aldeasa, Comunidad de Madrid, Ministerio de Cultura, Ministerio de Exteriores, Ifema, Adif i Unión Fenosa, entre d'altres, que realitza des de 1987.

Torera *Jardins*. Crepè de xiné de seda natural, estampació a la lionesa (2003).

Fulard *Onades i vistes*, encàrrec del Port de Barcelona. Crepè de xiné de polièster estampat artesanalment a la lionesa (2001).

La donació que reb el Museu de l'Estampació reuneix obres de la primera dècada del segle XXI. L'any 2001 crea *Onades i vistes*, un fulard dissenyat per l'Autoritat Portuària de Barcelona. En una quadrícula, alterna imatges d'onades amb escenes del port. De les imponents grues, en sap trobar la bellesa i la solidesa, fixada amb un traç rotund. Les siluetes de les barques a rem s'atorguen simetria a la composició i les noves estructures ondulants del Maremàgnum evoquen l'onatge del mar. El mateix any edita una col·lecció de corbates; a *Vista aerea* Kima reproduceix la planta del port amb formes sintètiques i sòlides per vestir l'home actual.

El traç de Kima se sap adequar al missatge que la institució vol transmetre. Reb l'encàrrec de l'Institut Cervantes i per això, escull uns passatges del Quixot, que recrea amb una cal·ligrafia rítmica, tot imitant el traç de la ploma amb les variacions i girs propis de l'escriptura amb tinta xinesa. Per lliurar el fulard, cuida fins el darrer detall, amb un embolcall adient a l'encàrrec: el mocador es serveix enrotllat en un pergamí imprès amb les primeres frases del Quixot, lligat amb una cinta vermella i dins un tub de cartó per facilitar l'enviament. Cuidat fins al darrer detall, els obsequis que dissenya són d'una qualitat indiscutible.

La tradició clàssica és viva també en la seva obra. L'encàrrec que rep del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya el resol [amb l'efígie de les gàrgoles del Palau](#). Respon amb uns tons pedra, que sap combinar amb la lleugeresa del *georgette* de seda estampat artesanalment a la lionesa, i que atorguen classicisme i elegància al fulard. L'expressió de les gàrgoles, referències de l'art propi dels inicis de la institució, ens parla de la solidesa de la institució.

Per a la Generalitat fa [un segon encàrrec](#), amb un impacte visual de gran força. Kima reinterpreta la senyera en barres blanques i negres, i al damunt, en negatiu, reitera la paraula Catalunya. L'obra, pel cromatisme i traç enèrgic,

Fulard *IV Centenari*, encàrrec de l'Institut Cervantes. Georgette de polièster, estampat artesanalment a la lionesa (2004).

remet als esgrafiats d'Antoni Tàpies. Kima ha buscat fer una composició versàtil i com a resultat n'obté un fulard que cobreix la dona amb elegància, de manera que els motius, sempre canviants, creen un atractiu joc visual entorn el coll o sobre les espatlles.

La paraula escrita ha pres tant protagonisme, que ja forma part del títol dels ventalls *Cal·ligrafies*, dissenyats per al Ministerio de cultura del Gobierno de España. Per aquest nou repte, escull un vermell intens de fons que recorre el país del ventall amb la paraula *Cultura* estampada en negre, color omnipresent en la seva obra. En una segona versió del mateix encàrrec canvia el cromatisme i fa ressaltar les sigles del web del Ministerio, amb les paraules de les activitats que s'hi duen a terme. Escull el vermell com a color d'Espanya, en contrast amb el blanc i negre. Durant l'any 1989 va fer un treball de recerca tècnica amb els *maestros abaniqueros* espanyols, per tal de fer un producte bell i funcional amb el país del ventall de seda estampada i les barnilles de fusta de perer encerat.

El compromís amb les lletres i la cultura és palès en la seva obra *Biblioteca en guerra*, un encàrrec de la Biblioteca Nacional fet el 2005. Altra vegada reprèn el seu ampli coneixement de la iconografia dels mocadors antics, i reinventa el mocador commemoratiu amb una fotografia de soldats que posen a bon resguard els llibres de la Biblioteca. És una imatge travessada per un enreixat de línies negres, símbol de la repressió. Kima recupera de la memòria aquells herois anònims i dignifica el seu paper de salvaguarda del patrimoni bibliogràfic.

Kima ha sabut respondre tots aquests reptes amb una plàstica exquisida, transformant-los en una eina de comunicació compromesa, impregnada de dinamisme. Ha sabut captar l'essència, recollint tradició i modernitat, reinterpretant models clàssics, amb un caràcter avantguardista que no abandona mai l'elegància.

Ventalls *Cal·ligrafies*, encàrrec del Ministerio de Cultura del Gobierno de España. Crepè de xiné de seda natural, estampació digital (2008).

Art i presència

A la donació del Museu de l'Estampació s'hi sumen tres peces d'indumentària: una jaqueta, un kimono i una torera confeccionades a partir de fulards, que justament va crear quan es va traslladar a la seva nova casa-estudi, amb el jardí que acabava de plantar. Els fulards, fets amb una línia contínua de cercles ràpids, traçada en el color negre present a les seves obres, prenen nova vida no com a complement, sinó ara com a vestimenta.

Lluny dels dictats de la moda, ha sabut crear un estil intemporal per vestir una dona dinàmica, present. Des dels seus inicis Kima ha estat fidel a sí mateixa i ha sabut convertir les sedes en obres d'art portables, sempre canviant, on la pinzellada i el gest es troben en perpetu moviment. El patrons defugen allò merament convencional, les robes cobreixen i descobreixen la bellesa interior, participen de la vida de cada dona que les vesteix. Daniel Giralt-Miracle¹ destaca el procés de construcció, de-construcció i, més tard, reconstrucció de les peces d'indumentària, hereves d'una geometria d'arrel constructivista o neoplasticista, com també Francisco Calvo Serraller² destaca la seva qualitat de dotar de presència a aquestes muses de la quotidianitat, l'elevació del somni.

Les formes amb què treballa, sempre canviant, es revelen com petits edificis sostinguts per heroïnes contemporànies, sovint anònimes. A Kima li agrada parlar d'elles com a *dones guapes*. Dins aquesta coherència, en les seves desfilades de moda circulen per la passarel·la dones *de veritat*, des d'artistes, mestresses de casa, dissenyadores, artesanes... dones contemporànies amb un propi sentir i total presència. Les seves desfilades destil·len alegria, són desenfadades, són solidàries.

Gràcies Kima per la teva generositat, posar nous dissenys i nous colors a les nostres col·leccions. ●

¹ GIRALT MIRACLE, Daniel. *Geometries. Sedes pintades*. Catàleg de l'exposició a Artesania Catalunya. Barcelona, 2009.
² CALVO SERRALLER, Francisco. *La ruta de la seda*.